

**SUOMALAISTEN PANKKIEN
KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA PYSYVÄ
RAHOITUS KASVANUT
KORONAPANDEMIASTA HUOLIMATTA**

14.6.2021

Sisällysluettelo

1	Pankkien pysyvän varainhankinnan vaatimus sitovaksi vakavaraisuusasetuksen muutosten myötä – suomalaisten pankkien käytettävissä oleva pysyvä rahoitus kasvanut koronapandemiasta huolimatta.....	2
2	Finanssikriisi osoitti pysyvän varainhankinnan tärkeyden	2
3	Miten pysyvän varainhankinnan vaatimus lasketaan?	2
4	Suomessa toimivien pankkien käytettävissä oleva pysyvä rahoitus kasvanut	3
5	Pankkien likviditeetti- ja rahoitusasema ovat Suomessa säilyneet hyvinä koronapandemian aikana	6
6	Vaadittavan pysyvän rahoituksen puolella korostuu kiinteistövakuudellisten vastuiden kasvanut osuus	7
7	Yhteenveto	9
8	Tiedoksi:	10

Suomalaisten pankkien käytettävissä oleva pysyvä rahoitus kasvanut koronapandemiasta huolimatta

1 Pankkien pysyvän varainhankinnan vaatimus sitovaksi vakavaraisuusasetuksen muutosten myötä – suomalaisten pankkien käytettävissä oleva pysyvä rahoitus kasvanut koronapandemiasta huolimatta

Pysyvän varainhankinnan vaatimuksen (Net Stable Funding Ratio, NSFR) sitova soveltaminen alkaa kesäkuussa 2021. Vaatimus määrittelee, kuinka paljon pankilla tulee olla vakaita rahoituslähteitä suhteessa pysyvää varainhankintaa edellyttäviin eriin. Viimeksi mainituista merkittävimpiä ovat pitkäaikainen luotonanto ja sijoitustoiminta.

Vaatimuksella pyritään rajoittamaan pankkien varainhankinnan ja luotonannon keskimääräisen pituuden (maturiteetin) eroa ja siihen liittyvää likviditeettiriskiä. Näin pienennetään todennäköisyyttä sille, että vakavarainen pankki ajautuisi vaikeuksiin maksuvalmiuden heikentymisen takia. Suhdeluvun minimivaade on 100 % ja se lasketaan jakamalla pankin käytettävissä oleva pysyvä rahoitus vaadittavalla pysyvällä rahoituksella.

2 Finanssikriisi osoitti pysyvän varainhankinnan tärkeyden

Pysyvä varainhankinta on pankeille tärkeää etenkin, jos pankkien väliset rahamarkkinat häiriintyvät kuten tapahtui vuonna 2009. Finanssikriisissä myös vakavaraisia pankkeja joutui likviditeettivaikeuksiin varainhankinnan perustuttua liiaksi lyhytaikaiseen markkinarahoitukseen. Likviditeettiongelmat voivat aiheuttaa systeemisiä ongelmia, jos markkinarahoituksen väliaikainen tyrehtyminen käynnistää varallisuuden pakkomyynntejä, joka johtaa varallisuushintojen laskuun ja sitä kautta pahenevaan kierteseen likviditeetin tyrehtyessä entisestään. IMF:n tutkimus¹ osoittaa, että pysyvän varainhankinnan ja omien varojen korkeampi määrä olisivat pienentäneet huomattavasti pankin todennäköisyyttä joutua maksukyvyttömyyteen, selvitystilaan tai konkurssiin vuonna 2009 finanssikriisin aikana. Korkeasta omavaraisuusasteesta olisi ollut hyötyä etenkin suurille maailmanlaajuisille pankeille, kun taas pienemmillä kansallisesti toimivilla pankeilla pysyvä varainhankinta olisi ollut merkittävämpi kaatumisriskiä pienentävä tekijä.

Finanssikriisin jälkeen on luotu suuri määrä uutta sääntelyä, jolla pyritään estämään ongelmien toistumista. Yksi niistä on edellä mainittu pysyvän varainhankinnan vaatimus². Sillä pyritään takaamaan, että pankilla on riittävästi käytössään vakaita rahoituslähteitä.

3 Miten pysyvän varainhankinnan vaatimus lasketaan?

Pysyvän varainhankinnan erissä raportoidaan taseen vastattavaa-puoli kokonaisuudessaan (velat) ja pysyvää varainhankintaa vaativissa erissä taseen vastaavaa-puoli kokonaisuudessaan (saamiset). Laskennassa eri erät saavat kertoimia arvojen 0 ja 1 väliltä. Laskelmassa ei suoraviivaisesti katsota velkojen ja saatavien eräpäivää, vaan eri instrumenteille annetaan painoja sen mukaan, mikä on niiden erääntymisen tai uusimatta jättämisen todennäköisyys seuraavien 12 kuukauden aikana.

Erittäin pysyväksi varainhankinnaksi lasketaan seuraavat juoksuajaltaan yli 1 vuoden mittaiset varainhankinnan lähteet: velkakirjat, talletukset ja ydinpääoma. Myös alle vuoden mittaiset vähittäisasiakkaiden talletukset lasketaan pysyväksi varainhankinnaksi korkealla

¹ <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Bank-Funding-Structures-and-Risk-Evidence-From-the-Global-Financial-Crisis-25676>.

² <https://www.bis.org/fsi/fsisummaries/nsfr.htm>

90—95 prosentin painolla, koska niiden nähdään olevan kohtuullisen pysyviä, vaikka ne ovat periaatteessa nostettavissa milloin tahansa. Muu alle vuoden mittainen varainhankinta lasketaan pysyväksi 0—50 prosentin painolla riippuen rahoitusinstrumentista ja siitä, onko juoksu-aikaa jäljellä yli vai alle 6 kuukautta.

Pankin tarvitsemaan pysyvään varainhankintaan lasketaan mukaan saamiset. Juoksuajaltaan yli vuoden mittaiset saamiset vaativat eniten pysyvää rahoitusta. 6—12 kuukauden sisällä erääntyviä saatavia vastaan tulee varata instrumentista riippuen noin 50 prosenttia pysyvää varainhankintaa ja alle 6 kuukauden vastuita kohden vastuuerastä riippuen pääsääntöisesti 5—50 prosenttia pysyvää varainhankintaa.

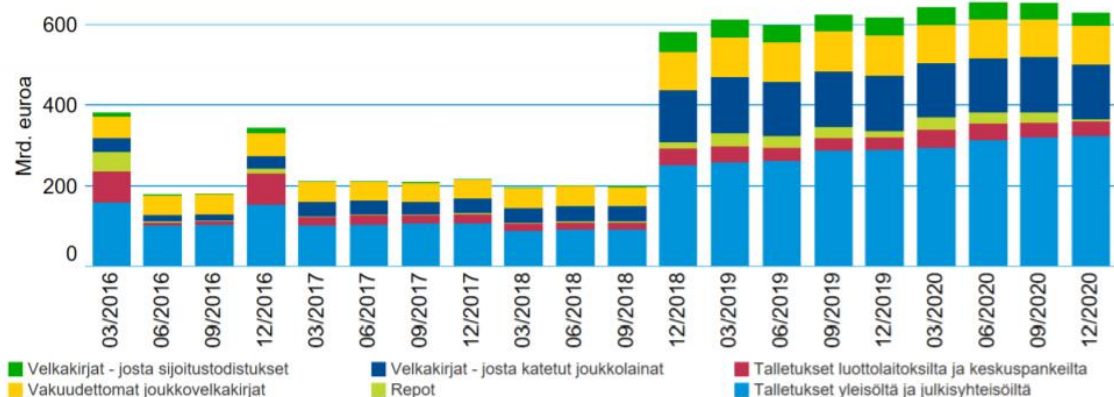
4 Suomessa toimivien pankkien käytettävissä oleva pysyvä rahoitus kasvanut

Pysyvän varainhankinnan vaadetta on seurattu tiedonkeruutarkoituksessa jo vuosia, ja suomalaiset pankit täyttävät uuden vaateen selvästi. Koronapandemia on kuitenkin vaikuttanut pankkien varainhankinnan rakenteeseen koko Euroopassa.

Koronakriisin alkuvaiheessa markkinaehtoisen varainhankinnan saatavuudessa oli ongelmia, ja riskilisät kohosivat voimakkaasti sekä raha- että pääomamarkkinoilla. On huomioitavaa, että tilanne on sittemmin helpottunut ja palautunut koronapandemiaa edeltäneelle tasolle. Kriisin aikana talletukset ja keskuspankkirahoitus ovat kasvaneet selvästi. Keskuspankkirahoituksen houkuttelevat ehdot ovat johtaneet joukkolainojen, erityisesti katettujen joukkovelkakirjalainojen, liikkeeseenlaskujen supistumiseen Euroopassa.

Kotimaisen pankkisektorin yleisötalletukset ovat kasvaneet selvästi koronakriisin aikana. Yritystalletukset kasvoivat vuoden 2020 aikana 15 prosentilla ja kotitaloustalletukset 12 prosentilla. Katettujen joukkovelkakirjalainojen määrä on suomalaisilla pankeilla pysynyt lähes ennallaan, mutta takaisinostosopimusten (ns. repojen) määrä on vähentynyt 60 prosentilla, sijoitustodistusten 23 prosentilla ja vakuudettomien joukkovelkakirjalainojen 7 prosentilla vuoden aikana. Markkinavarainhankinnan osuus pankkien varainhankinnasta on supistunut 2019 lopun 53 prosentista vuoden 2020 lopun 49 prosenttiin (kuvio 1).

Suomen pankkisektorin varainhankinnan jakauma (kuvio 1)

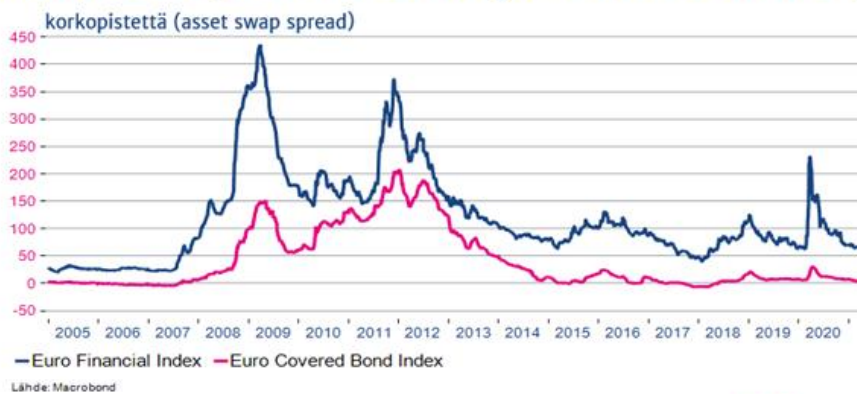
Lähde: Finanssivalvonta

Ennen koronapandemiaa eurooppalaisten pankkien varainhankintasuunnitelmat indikoivat markkinaehtoisen varainhankinnan kasvua³. Pandemian vuoksi tämä ei kuitenkaan toteutunut.

Varainhankinnan riskilisät nousivat koronapandemian alussa mutta ovat palanneet pandemiaa edeltäneelle tasolle

Varainhankinnan riskilisät (kuvio 2)

Euroalueen pankkien varainhankinnan riskilisät (vakuudeton ja vakuudellinen)

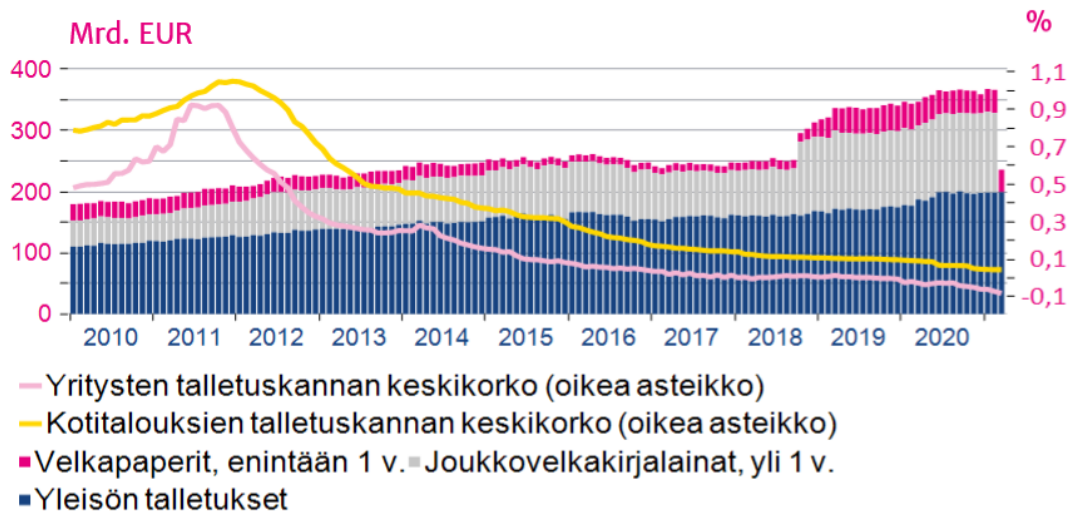
Katettujen joukkolainojen avulla luottolaitosten on mahdollista toteuttaa varainhankintaa edullisemmin kuin vakuudettomalla markkinarahoituksella. Erityisesti vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen vakuudellisen ja vakuudettoman markkinarahoituksen välinen korkoero on leventynyt. Kehitys on johtanut siihen, että katetuista joukkolainoista on sittemmin tullut yhä merkittävämpi varainhankintakanava erityisesti eurooppalaisille luottolaitoksille. Vaikka varainhankinta katetuilla joukkolainoilla on edullisempaa, lisää se toisaalta luottolaitosten taseiden sitoutuneisuutta katettuihin joukkolainoihin liittyvän vakuuselementin ja katepölyn täydentämiseen liittyvien velvoitteiden johdosta.

Suomalaispankkien varainhankinnan keskimaturiteetti on pidentynyt jo vuosien ajan pankkien valmistautuessa uuden sääntelyn asettamiin raameihin. Etenkin alle vuoden maturiteetin velkakirjojen (sijoitustodistusten) osuus varainhankinnasta on supistunut.

³ <https://www.eba.europa.eu/eu-banks-funding-plans-indicate-increased-appetite-for-market-based-funding-in-the-coming-years>

Luottolaitosten varainhankinta (kuvio 3)

Luottolaitosten varainhankinta

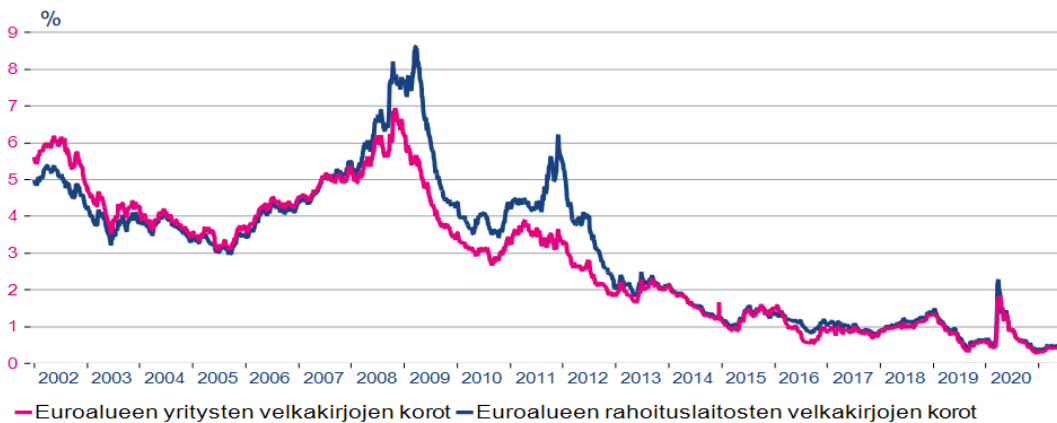

Lähde: Macrobond/Suomen Pankki

Talletusvarainhankinta on ollut pankeille hyvin edullista keskiporkojen ollessa lähellä 0 %. Lisäksi velkakirjalainojen korot ovat olleet alle 1 % koronapandemian alkuvaihetta lukuun ottamatta.

Velkakirjalainojen korot (kuvio 4)

Euroalueen rahoitus- ja yrityssektorin velkakirjalainojen korot*

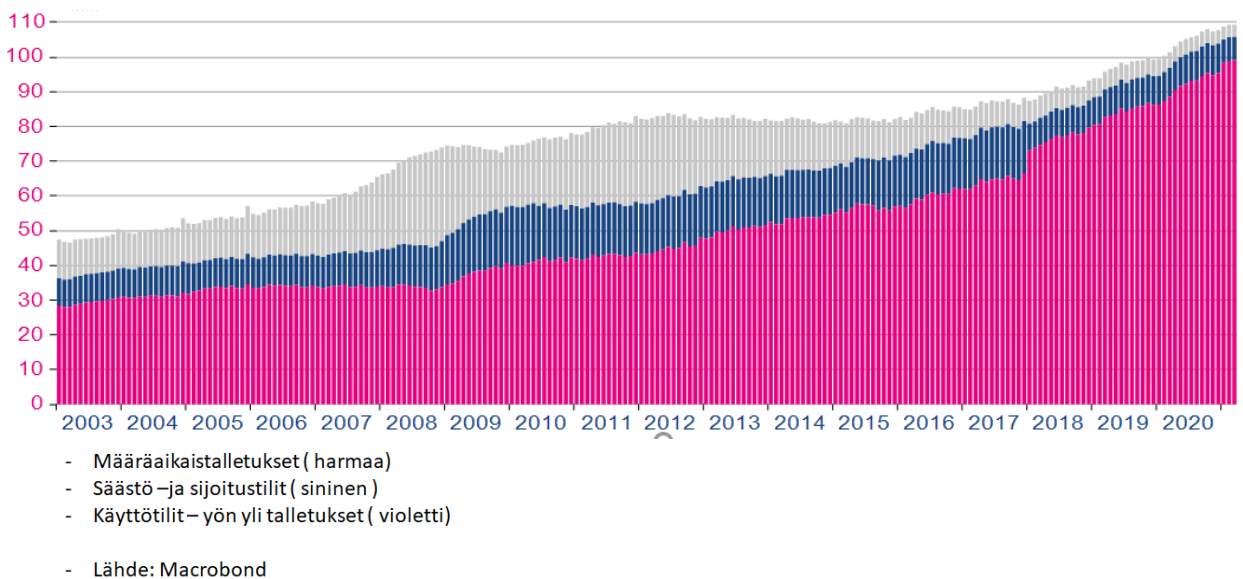

Lähde: Macrobond

5 Pankkien likviditeetti- ja rahoitusasema ovat Suomessa säilyneet hyvinä koronapandemian aikana

Pysyvää varainhankintaa muodostuu enemmän henkilöasiakkaiden talletuksista kuin yritysten talletuksista tai tukkuvarainhankinnasta. Koronapandemian aikana vähittäistalletusten määrä on kivunnut uuteen ennätykseen, joka on osaltaan vahvistanut suomalaispankkien pysyvän varainhankinnan asemaa. Suomalaisten kotitalouksien yhteenlaskettu talletuskanta oli huhtikuun 2021 lopussa 106,2 mrd.

Suomalaisten kotitalouksien talletuskanta (kuvio 5 (mrd €):

Samaan aikaan myös kotitalouksien sijoitusinto on ollut kasvussa. Esimerkiksi kotitalouksien noteeratut osakeomistukset kasvoivat ennätyslukemiin huhtikuussa⁴. Myös rahastosäästämisen suosio on voimakkaassa kasvussa⁵. On syytä huomata, ettei vähittäisasiakkaiden rahastoihin sijoittamia varoja oteta huomioon pankkien käytettävissä olevissa varoissa.

Toinen suhdelukua vahvistanut tekijä on ollut EKP:n pidempiaikaiset kohdennetut rahoitusoperaatiot (ns. TLTRO-operaatiot), joiden kautta pankit ovat voineet hankkia keskuspankkirahaa vakuuksia vastaan ja siten vahvistaa käytettävissä olevaa pysyvää rahoitustaan. Nämä rahoitusoperaatiot ovat kuuluneet EKP:n rahapolitiikan työkalupakkiin jo usean vuoden ajan.⁶ Niiden tavoitteena on kannustaa pankkeja luotonannon lisäämiseen yksityiselle sektorille ja vahvistaa pankkien likviditeettiasemaa.

Suomen Pankki hyväksyy operaatioiden vakuuksiksi muiden euroalueen keskuspankkien tapaan koti- ja ulkomaisia arvopapereita sekä euroalueen yrityksille ja julkisyhteisöille myönnettyjä pankkilainoja.

⁴ <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/>

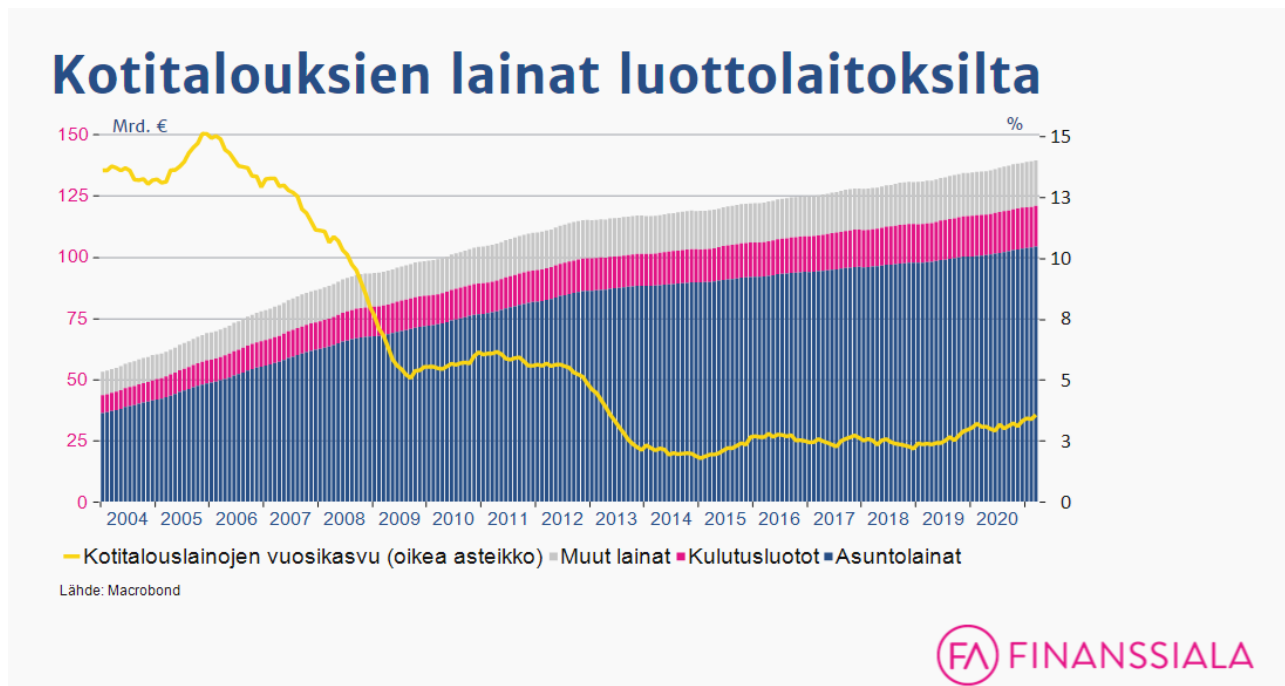
⁵ <https://www.sttinfo.fi/tiedote/sijoitusrahastojen-suosio-vankka-paaoma-kohosi-140-miljardiin?publisherId=2060&releaseId=69905970>

⁶ <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omo/pdf/TLTRO3-calendar-2021.en.pdf>

6 Vaadittavan pysyvän rahoituksen puolella korostuu kiinteistövakuudellisten vastuiden kasvanut osuus

Kiinteistövakuudellisten luottojen osuus kaikista pankkien myöntämistä luotoista on noussut kolmessa vuodessa 48 prosentista 57 prosenttiin vuoden 2020 lopussa. Kotitalouksien osuus kaikista kiinteistövakuudellisista luotoista on noin 70 %. Kehitys on johtanut siihen, että pankkien taloudellinen tila on aiempaa riippuvaisempi kiinteistömarkkinoiden kehityksestä.

Kotitalouksien lainat luottolaitoksilta (kuvio 6)

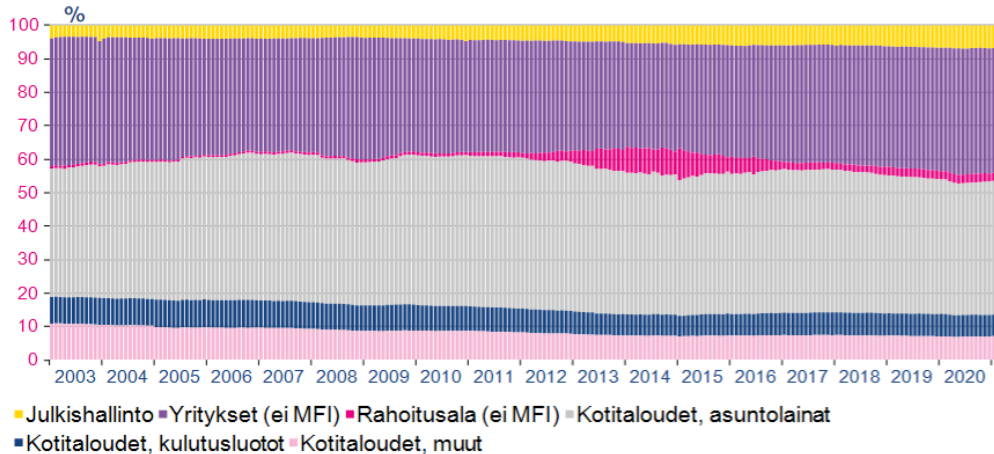
Kotitalouksien lainakannan kasvuvauhti oli vuonna 2020 hieman nopeampaa kuin edellisinä vuosina. Kotitalouksille myönnetty lyhennysvapaat ylläpitivät kasvuvauhtia samalla, kun etenkin pandemian alkuvaiheessa asuntomarkkinoiden hiljeneminen heikensi luotonkysyntää. Sitten asuntomarkkinat ovat vilkastuneet ja luotonkysyntä kasvanut uudelleen.

Pankkien yrityslainakanta on supistunut noin 1,7 mrd. euroa toukokuun 2020 lopun huipusta (60,8 mrd. euroa) ja oli 59,1 mrd. euroa maaliskuun 2021 lopussa. Maaliskuussa yrityslainakanta kuitenkin kasvoi vielä vuodentakaiseen verrattuna 1,8 %. Koronapandemian aikana lainakannan kasvuvauhti oli nopeinta toukokuussa 2020 (14 %), minkä jälkeen vuosikasvu on hidastunut merkittävästi.

Luottolaitosten lainat yleisölle (kuvio 7)

Luottolaitosten lainat yleisölle

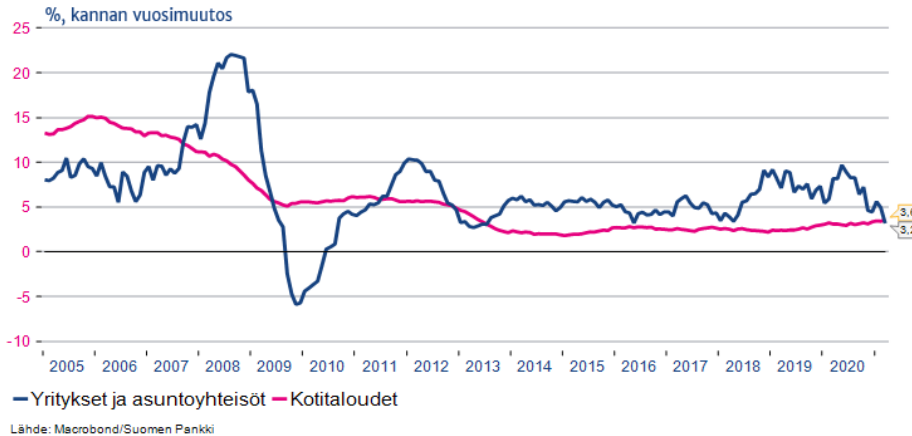
Lähde: Macrobond

Lainakannan vuosikasvuvauhdin hidastuminen johtuu suurelta osin vuoden takaisen vertailuajankohdan kehityksestä. Pandemian alettua yritykset nostivat runsaasti jo sovittuja luottoja ja luottolimiittejä varmistaakseen oman maksuvalmiutensa. Sittemmin tarve ylimääräisen likviditeetin hankkimiseen on vähentynyt. Myös investointien vähyys näkyy luottokannan kehityksessä, samoin eräille yrityksille myönnettyjen lyhennysvapaiden päättyminen. EKP:n pankkien luotonannon seurantakyselyn⁷ mukaan yritysloainojen kysynnän arvioitiin vähentyneen vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen aikana etenkin kiinteiden investointien heikentymisen vuoksi.

⁷ <https://www.suomenpankki.fi/fi/rahopolitiikka/rahopolitiikan-valittyminen/pankkien-luotonannon-seurantakysely/>

Lainakannan kasvuvauhti (kuvio 8)

Luottolaitosten myöntämät lainat yrityksille ja kotitalouksille Suomessa

7 Yhteenveto

Suomalaisten pankkien käytettävissä oleva pysyvä rahoitus on kasvanut koronapandemiasta huolimatta ja varainhankinnan kanavat ovat kunnossa. Kotitalouksien, yritysten ja muiden talouden toimijoiden rahoittaminen ei siten jää ainakaan pankkien maksuvalmiudesta kiinni.

Käytettävissä olevan pysyvän rahoituksen kasvua on vauhdittanut talletusten voimakas kasvu. On mielenkiintoista nähdä, kuinka sekä kotitalouksien että yritysten talletuskanta tulee kehittymään koronapandemian helpottaessa. On mahdollista, että esimerkiksi matkailun elpyminen voi suunnata rahavirtoja ulkomaille. Laskelmissa ja varautumissuunnitelmissa onkin hyvä ottaa huomioon, että talletusten voimakas kasvu voi olla väliaikaista.

Koronapandemiasta syntynyt yleinen epävarmuus on vähentänyt halukkuutta tehdä investointeja, mutta toisaalta talletuskannan kasvu kertoo osaltaan myös siitä, että pankkeihin ja pankkisektoriin luotetaan paljon myös vaikeina aikoina.

Pankkien varainhankinnan monipuolisuudesta ja sen kannusteista on jatkossakin syytä pitää huolta, sillä kuten finanssikriisissä 2008-2009 nähtiin, myös vakavaraisia pankkeja joutui vaikeuksiin varainhankinnan perustuttua liiaksi lyhytaikaiseen markkinarahoitukseen. Monipuolisuus voidaan nähdä tässäkin tilanteessa estolääkkeenä yllättäviin tilanteisiin. Esimerkkinä mainittakoon katettujen joukkovelkakirjojen sääntely, joka on muuttumassa. Katetut joukkolainat ovat merkittävä varainhankinnan väline suomalaisille luottolaitoksille. Marraskuussa 2019 voimaan astunut EU-direktiivi on tarkoitus tuoda osaksi kotimaista lainsäädäntöä vuoden 2022 aikana.⁸ On tärkeää säilyttää tasapuoliset mahdollisuudet sekä

⁸ <https://www.lausuntopalvelu.fi/Proposal/Participation?proposalId=fc7d0860-0058-44d7-a431-1518505b74f1>

pienille että suurille pankeille olla mukana katettujen joukkolainojen markkinoilla, lisäämättä liikaa sääntelystä aiheutuvia kustannuksia. Tämä lisää monimuotoisuutta ja elinvoimaisuutta koko alalle. Katetut joukkolainat tuovat vakautta pankkisektorille edullisena varainhankintakanavana sekä keskuspankkivakuuskelpoisena instrumenttina. Tämä mahdollistaa osaltaan edullisten asuntolainojen tarjoamisen kotitalouksille.

Hyvän rahoitusaseman ylläpitämiselle on siten myös taloudellinen kannustin. Hyvä varautuminen ja riittävät reservit auttavat alentamaan varainhankinnan kustannuksia, kun varainhankintaa ei tarvitse tehdä hinnalla millä hyvänsä.

8 Tiedoksi:

Julkistamisvaateet muuttuvat vaateen tullessa sitovaksi

Pysyvän varainhankinnan vaateen tullessa sitovaksi myös tunnuslukuun liittyvät julkaisuvaateet muuttuvat. Pankkien odotetaan raportoivan kesäkuun 2021 lopusta eteenpäin osana osavuosikatsauksiaan tietoja käytettävissä olevasta rahoituksesta, vaadittavasta pysyvästä rahoituksesta sekä suhdelvusta summatasolla sekä puolivuositain yksityiskohtaisemalla tasolla. Julkistamisvaateet on listattu Euroopan pankkiviranomaisen EBA:n sivuille.⁹

---

⁹ <https://www.eba.europa.eu/eba-updates-reporting-framework-30-and-technical-standards-pillar-3-disclosure>

Finanssiala ry
Itämerenkatu 11-13
00180 Helsinki
www.finanssiala.fi

